

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 6 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A helyzet kulcsa.

Arad, márczius 12.

Eötvös Károly beszéde valóságos eseményt képez a vége felé közeledő egy- politikai vitában; a beszédnek ezt a fontoságát pedig annak nem annyira az a része adta meg, mely Apponyi határozati javaslatának képtelenségét bizonyította, mert ezzel csak nyitott ajtót ütött be, miután maga Apponyi sem veszi azt komolyan, hanem az a része, mely a kormány javaslatai által teremtett politikai helyzettel foglalkozik.

Itt két irányban tapintott elevenére a jezsuita politika- és taktikának. Az általa érintett egyik momentumot lapunk élén előzőleg annak szombati számában méltattuk. Vonatkozik pedig ez a jezsuitának azon törekvésére, hogy a kormányt fölfelé tegyék imposszibilissé annak elhíttetésével, miszerint ez és a mögötte álló többség radikális politikát követ, s Kossuthtal és radikális követőivel szoros, benső szövetséget kötött. Eötvös ugyan egész udvariasan csak a nyeregre ütött, midőn a bécsi *Vaterlandot* hozta fel például, mint a mely lap e vádat a klerikális sajtóban otthonos otromba vakmerőség- és szemérmetlen leplezetlenséggel hangoztatja folyton a magyar kormány ellen. A ki azonban az undort le tudja magában győzni, s a *Pesti Naplót*, s a hozzá hasonló vivásu magyar nyelven irt jezsuita ujságokat, vagy akár a jezsuita párti képviselők beszédeit olvassa, az ennek a rendszeresen kolportált gyanúsításnak minduntalan a nyomára bukkan, s kétségtelenül meggyőződik róla, hogy itt a hypokriták törzskarának apróra kieszelt s tervszerűen keresztül vitt akciójával van dolga.

Még érdekesebb és a helyzet elbirálása körül jelentősebb, a mit Eötvös a saját pártja magatartásának igazolásául mondott a kormányval szemben.

Azt mondotta ugyanis — a szatiráig menő udvariassággal — hogy már csak azért sem lehet okuk a függetlenségi-eknek minden áron, még a szabadelvű reformjavaslatok veszélyeztetésének árán is — kormánybuktatási taktikát követniök, mert egy olyan Szapáry-, Apponyi-, Ugron kabinet számára csinálnának helyet, mely a *legislegkedvezőbb, a képzelhető legjobb* esetben is nem volna liberálisabb, mint a mostani kormány, de ugyanazon közjogi alapon állana, mint a mostani, s ez oldalról sem közelebb a függetlenségi-ek programjához, min a *Wekerle* kabinet.

Ez, mint említők, az udvariasság simább burkába öltöztetett guny volt, mert Eötvös és elvtársai csak úgy, mint az országban most már mindenki teljesen tisztában van az iránt, hogy Apponyi és társai még azokat az inséges szurrogatjavas-

latokat sem veszik komolyan, melyeket a kormányé ellenében a képviselő házhoz beterjesztettek, s melyeket arczpirító vakmerőséggel hosszan és oly képpel védelmeznek, mintha komolyan akarnák.

De feltéve, hogy Eötvös Károlylyal szóljunk — feltéve a legislegkedvezőbb, a képzelhető legjobb esetet, hogy Apponyi és Szapáryak pártolják a zsidó recze- cziót, a szükségbeli polgári házasságot és a 68-iki törvények fontartását, mit érne az? Hiszen ha kormányra jutnának, ugy sem tűzhetnék megvalósításukat napirendre, mert hát azok, a kiknek érdekében ezen urak ma a kormányval oppozíciót csinálnak, s a kikre — ha kormányra jutnának — egyedül támaszkodhatnának: az ő szövetségesük, urok, támogatójuk, a Róma és kath. hierarchia által sugallot ultramontanizmus ép ugy, sőt jobban gyűlöli Apponyiék inséges reformjait, mint *Wekerle*nek valóban liberális javaslatait.

Nyilvánvaló, hogy a Szapáry-Apponyi-Ugron féle kabinet, ha megalakulna, csak is ultramontán és reakcionarius lehetne, mert a szabadelvű párt és közvélemény ellenére alakulván, ennek támogatásáról szükségképen le kellene mondania, s többségét a feudális főuri rend és a kath. hierarchia segítségével megalkotnia. Képzelhető-e, hogy akik *ilyen* elemektől kapnak mandátumot, hogy más kormányzatot szervezzenek, más politikát üzzenek, mint a milyet uraik, parancsolóik előkbe irnak. Ismételjük, hogy ez a képzelhető legjobb esetben volna így, mert hiszen tényleg úgy áll a dolog, hogy se Szapáryt, se Apponyit, se Ugront nem kell az ultramontán irányba ugy erőszakolni bele: testestül lelkestül benne vannak ok abban, s a mit most a világ ámitásául tesznek és beszélnek, nem egyéb mint oly megdöbbenő jele a hazudozásba merült politikai elzűllésnek, mely minden időkben sötét bélyegét fogja képezni a magyar közelet ezen korának és az abban működött bizonyos emberek jellemének.

De hát a hazugság, ha egyszer föl van derítve, épen olyan veszélytelen dolog, mint a kilótt patron. Apponyi hon- mentő nemzetisége és szabadelvűsége, a providenciális Szapáry államférfiúi bölcsessége, Ugron egetverő hazafisága csupa léha frázisnak bizonyult, nem egyebek ok, mint olyan politikai stréberek, a kik céljaik elérésére készségesen szövetkeztek az ultramontán hatalommal, melynek alattomban eddig is, ugy is h- veik voltak.

Es mivel a függetlenségi párt a mostani közjogi alapon kormányra nem vál- lalozhatik, de nem is vállalkozhatik, önként következik, hogy a mostani liberális *Wekerle* kabinetet csak egy *feudal-klerikális* Szapáry-Apponyi kormány követhetné.

Es itt rejlik a helyzet nyitja. A kor- mányval szemben Eötvös és társai és a többi hazafias elemei az ellenzéknek nem azt kérdezik maguktól, kell-e nekik a li- beralis *Wekerle* kormány, hanem azt kér- dezik, kell-e nekik a feudal-klerikális Szapáry vagy Apponyi kormány? és mi- vel ez utóbbtól irtóznak, és mivel ez utóbbit minden józan eszű és hazafias lelkületű magyar ember a történetek után a házára nézve végtelen csapásnak, va- lóságos katasztrófának tartaná, a logika legelemibb tételeiből önként folyik, hogy a *Wekerle* kormány ma nem csak a sa- ját pártjában, hanem a képviselőház ösz- szes hazafias elemeiben és nem csupán a liberális reformjavaslatok kérdésében, de feltétlenül minden olyan kérdésben támo- gatókra talál, a mely kérdések a kor- mány állásának szilárdságával kapcsolat- ban vannak.

Hasztalan számítják tehát a jezsuiták az ujjakon, hányan maradtak szabadelvű párti képviselők a klubban? Mert már rég tulterjedt a szabadelvű párt a kör falain; ma minden jó hazafi nyílt vagy titkos támogatója a kormányval és politikájá- nak, s mentül jobban igyekeznek az el- lentáborból soraikat titkos cselszövések aknamunkája által megbontani, annál sü- rübb, annál tömöttebb rendben lépnek az igaz ügyért sorompókba.

Mert a kormány és pártja harczol az igazság mellett: a szabadelvű párt har- czol a haza szuverenitása, az Apponyi párt Róma és a hierarchia szupremaczi- ája mellett; a liberális párt harczol a lelkiismeret szabadsága, a jezsuita párt a felekezetestesség mellett. Es hála a magya- rok nagy Istenének, e hazában azok, kik az igazság, a haza szuverenitása a lelki- ismeret szabadsága mellett foglalnak ál- lást, még mindig óriási többséget képez- nek azok ellenében, kik a hazugság, Ró- ma és a hierarchia, és a felekezetestesség zászlaja alá szegődnek. Szégyen, hogy ez utóbbiak közül annyian is akadtak, a hányan vannak!

BELFÖLD.

A gyermekek vallása.

A gyermekek vallásáról, illetőleg az 1868. 53. t. cz. módosításáról rendelkező törvény- javaslatot a képviselőház közoktatásügyi bi- zottsága immár letárgyalván, megállapodásai alapján a törvényjavaslatnak ujjászövegezésé- re *Bessenyei Ferencz*, *Kiss Albert*, *Molnár Antal* és *Sréter Alfréd* bizott- sági tagokból álló albizottságot küldött ki, fel- körvén az új szövegezés megállapításában való közreműködésre *Berzeviczy Albert* ál- lamtitkárt. Az albizottság tegnap elkészült munkálatával s intézkedett az iránt, hogy a bizottsági tagok közt kiosztassék az új szö- vegezés, melyet kedden tartandó ülésében fog véglegesen megállapítani a közoktatásügyi bi- zottság.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, március 12.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br., majd Perczel Dezső.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán, Josipovich, Hock János.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Lukács, Tisza, Bethlen, Szilágyi, Josipovich.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a főrendiház üzenetét a mezőgazdasági és mezőrendőri javaslatról, melyet a főrendek módosítással fogadtak el.

Kiadják a bizottságnak.

Horváth Béla előadó bemutatja a kérvények újabb sorjegyzékét, utalva arra, hogy a megsürgött kérvényeket már e héten fogják tárgyalni. (Helyeslés.)

A kérvényeket annak idején napirendre tűzik.

Ideiglenes szerződés Oroszországgal.

Görgey Béla az Oroszországgal kötendő ideiglenes kereskedelmi szerződésre vonatkozó javaslatot elfogadásra ajánlja. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Bujanovich Sándor nem fogadja el a javaslatot, mert nem akar felhatalmazást olyan intézkedésekre, amelyek nem is azok s a melyek lehetnek ugyan kedvezők, de lehetnek egyttal kedvezőtlenek is a magyar közgazdaságra. Bizonyos, hogy az orosz kedvezményekkel versenyt csinálunk gabonánknak, állattenyésztésünknek, míg a kapott kedvezmények szólnak az osztrák iparnak. Igaz az, hogy ez csak ideiglenes szerződés, de a végleges ez ideiglenesen alapul s már ezért is bizalmatlan ez ideiglenes szerződés iránt. (Helyeslés balfelől.)

Molnár József szerint ez a javaslat is fényesen dokumentálja Magyarország alárendeltségét, mert ebben ismét érdekeinknek egész sorát áldozza fel politikai szempontoknak. Ez az érdemi szempont a javaslat bírálatára. Egyébként pedig már csak bizalmi tekintetből sem szavazza meg az előterjesztést. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Lukács Béla: A kereskedelmi szerződés utal arra, hogy ez a javaslat ideiglenes jellegű és az ellene felhozott argumentumok közül egyetlen egy sem vonatkozik a dolog érdemére. A tárgyalás Oroszországgal most folyik a végleges szerződésre. Már pedig képtelen állapot, hogy a míg ez a tárgyalás folyamatban van, mi az idő alatt Oroszországgal vámháborubban álljunk. (Helyeslés jobbfelől.) Hogy az orosz szerződés ránk hátrányos volna, az nem való, mert ipari szempontból ránk nézve fontos az orosz piac. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés jobbfelől.)

Szalay Imre utal az olasz borvámra utal az oláh gabonára, amelyeknek története igazolja, hogy az ellenzék nincs bizalommal a kormány intézkedéseiről. . . (Ugronhoz, aki beszélget.) Kérlek Gábor, ne diskuráljatok. . .

Ugron Gábor: Halljuk! Halljuk!

Szalay Imre: Mitéle ellen értéket kapunk mi az olasz borokért, amiket potom vámmal bocsátanak be? (Felkiáltások balfelől: Kucsé- bereket! Fügét!) Hasonlóképp nem kapunk ellenértéket Oroszországból sem a nyújtott kedvezményekért. A kormány nem viseli lel- kén közgazdasági érdekeinket, tanu erre a tirol-voralbergi külön vám. Nem szavazza meg a javaslatot. (Helyeslés balfelől.)

Madarász József elvi szempontból nem szavazza meg a javaslatot, aminthogy a külön önálló vámterület nélkül erre nézve még

csak tárgyalásba sem hajlandó bocsátkozni sem ő sem pártja. Semmi más tekintetből, mint a melyből idáig ellenezte a hasonló javaslatokat, ellenzi most is ezt a javaslatot. (Helyes- lések.)

Ugron Gábor hangsúlyozza, hogy a Ház- nak joga van tudni: milyen irányban foly a tárgyalás Oroszországgal, amelynek rengeteg termelése és tenyésztése a mi mezőgazdasági viszonyainkra romboló hatással lehet. Ebből a szerződésből az előny csaknem kizárólag az osztrák iparra hárul és ezért nem érdemes kiszolgáltatni mezőgazdaságunkat Oroszor- szágnak. Elvárta volna, hogy a kormány nyil- latkozzék a szerződésről, de mivel nem tette, nem is szavazza meg az ideiglenes javaslatot. (Helyeslés balfelől.)

A vitát bezárták.

Wekerle Sándor miniszterelnök nem szól azokról az ide nem tartozó kérdésekről, hanem szól arról, hogy ezt a kérdést bizalmi kérdéssé fűjják föl.

Ez nem bizalmi, ez egyszerű gazdasági kérdés. És nem legtöbb kedvezményes szer- ződés ez, hanem olyan szerződés, melylyel a vámháborút ellehet kerülni. Mulasztással is vádolják a kormányt, de feledik, hogy lehet- telen volt a német-orosz szerződések előtt szerződést kötni. (Helyeslés.) Ugronnak feleli, hogy a gabnavám leszállításáról szó sincs. Meglehet, hogy az osztrák iparnak kedvezni fog ez a szerződés. De ez azt jelenti, hogy a külföldre vitt osztrák árukat nem mi fo- gysztjuk, továbbá, hogy annál többet fogyaszt az osztrák ipar a mi nyers terményeinkből, mentől többet produkál a külföld számára. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Kéri a javaslat megszavazását. (Helyeslés jobbfelől.)

Szalay Imre félreértett szavait igazítja helyre.

A többség a javaslatot elfogadta általában és részleteiben.

A kötelező polgári házasság.

Mezei Mór szerint nem szabadelvű politikus az, ki a kiegészítő polgári házasságot fogadja el, e mellett bizonyít gróf Csáky Alonnak 1884. január 11-én a főrendi- házban mondott beszéde, mely azt is megcáfolja, mintha Csáky alapján véve konzervatív politikus lenne. Legkevésbé sza- badelvű az olyan törvények, melyek a pol- gárok jogait korlátozzák, nem az állam, ha- nem egyéb érdekekből. A kötelező polgári házasság kétségtelenül szabadelvű, mert nem szab más korlátokat és formaszabásokat mint, melyeket az állam követel. Ugron ellenkező véleményben van, és azt hiszi, hogy a köte- lező polgári házasság az állam mindenható- ságát szolgálja, de hisz az állam megkövetel- het legalább annyit, hogy az ő töle kölcsön vett tekintély saját maga ellen ne használtas- sák. Nagyon téved Ugron, ha azt hiszi, hogy a fakultatív formában nincs meg az a kény- szer, mint a kötelező polgári házasságnál. Az állam kénytelen kényszerrel gyakorolni az egy- házi közegekre, legalább annyiban, hogy a megkötési forma tekintetében az állam tör- vényeihez alkalmazkodjanak. Erre nézve pél- dákat hoz fel. Amint törvénybe iktatják, hogy a házasságnak csak bizonyos formái törvénye- sek akkor mellékes, hogy egy vagy két for- mátt mondanak ki törvénynek, s mert a mi viszonyaink között a kötelező forma jobban beválik. Annak a híve. Hogy a kiegészítő házasság nem liberális és nem is szakszerű, arra nézve nem is tartja szükségesnek argumen- tumait felhozni. Apponyi javaslatának egyes részeit egymással összeegyeztethetőnek nem tartja. Nehezebben áll a kérdés a gyermekek vallásáról szóló törvénnyel.

A felekezetek ereje nem a közönyösség- ben rejlik, hanem a hívekben, akik ezt a ne- vet megérdemlik. A függetlenségi párt akkor amikor azt az elméletet vallja, hogy meggyö- ződése ellenére is a kormány ellen szavaz, kö- telezősége teszi a kormánypártnak amit ed- dig bűnül róvtak fel, hogy mindenben és min- denkor támogassa a kormány javaslatait, még meggyőződésük ellenére is, pedig ő maga

meggyőződése ellen soha nem szavaz meg semmit.

Nagy tért vettek ki ebből a vitából a felekezeti szempontok. A házasság nem egy- házi intézmény, mert Vajk a szent király a legtisztább erkölcsi házasságban élt, és állami felség jogokkal szemben nem létezik elévülés, minden eltérés ezen elvtől feláldozása volna a nemzet szuverenitásának. Nagyon sokat beszél- tek felekezeti szempontokról, de ő nem akar olyasmiről beszélni, ami a javaslattal semmi összefüggésben nincs. Csak Okolicsányi azon szavaira akar reflektálni, melyek a keresztény zsidó házasságra vonatkoznak, s erre csak azt mondja, hogy a két kérdés között összefüg- gést egyáltalán nem lát.

A javaslat ellenzőinek magatartásában sem ultramontanizmust, sem reakcionarizmust nem lát, de a mit üznek, az konzervatív politika. Nem mondja, hogy ez a javaslat tökéletes és az ő véleménye az, hogy úgy a megkötés, mint a felbontás tekintetében sok koncessziót tesz, de bűn volna ezt megbuktatni, ép azért kész örömmel elfogadja a törvényjavaslatot úgy a mint van, mert alapelvei a szabadelvű- ségnek megfelelnek, s azt hiszi, hogy ez ál- tal nem jön ellentétbe a kormány elnökkel, s ki azért fogadja el, mert a nemzeti érdekek- nek megfelel. Míg önálló nemzeti politikánk nincs, addig a magyar politika csak erős sza- badelvű politika lehet. Elfogadja a javaslatot. (Helyeslés jobbfelől.)

Désy Zoltán szerint a vitának két része van. Az egyik tart addig, a míg Apponyi be- adta határozati javaslatát, mert addig azt mondták, hogy a javaslat ellenzői illiberálisok, azután belátta a nemzet, hogy itt nincs szó reakcionarizmusról, hanem egy gyakorlati poli- tikai kérdésről. Mikor ez sem használt, azt mondták, hogy Apponyi nyilatkozataiból követ- kezik, hogy Apponyi a kötelező polgári házasság híve. Visszautasítja Jellinek azon vádját, hogy az ellenzék az obstrukció híve, itt mindenki- nek nyilatkozni kell, ki kell mondani: Ezt akarjuk és ezt nem akarjuk! (Élénk helyeslés balfelől.) Az egyházpolitikai reformokat egy- mástól elválasztani nem lehet, a kormány pe- dig elválasztja, vannak, a kik a polgári házasságot megszavazzák, de a 68-ik t. cz. már nem. (Felkiáltások: Megszavazzuk!) Thaly Kálmán például nem szavazza meg. Elfogadja a zsidóreczepeziót, mert egy ily elemnek a keresztény társadalomba való bevonása feltét- lenül szükséges. (Zaj.)

Ugron Zoltán: Az uri karzat mit lármáz. (Nagy nevetés az uri karzaton.)

Désy Zoltán: A közigazgatási szervezet képtelen feladatát teljesíteni, mert a kormány a közigazgatást oly lélektani állapotba juttatta ahol megszűnik a kötelességtudás. (Ugy van! balfelől.) Nagyon szomorú dolog ez, de feltét- len így van, és arról tanuságot tehetnek azok kik a nép között élnek. Nem szabadelvűséget, de cynicus önkényt lát a javaslatban. A ja- vaslatot nem szavazza meg. (Helyeslés bal- felől.)

Budapest, március 12. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folya- máról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Ülés végén Bornemisza Lajos támad- ta a javaslatokat ugyanolyan erővel, mint minövel hónapok előtt támogatta a kor- mányt.

A vitát holnap folytatják.

Városi közügyek.

Folytatolagos sorrendje

az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizott- sága által 1894. évi március hó 14-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyü- lésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

37. A tanács jelentése az árvaszéknek 1893. évi zárszámadási mérlege tárgyában.

38. E. Illés László törvényhatósági bi- zottsági tag indítványa a Lyceumon tuli ma- rosparti részeknek telkekre való felosztása iránt.

39. Dratsay Lajos mint az új-aradi sörfőzőház meghatalmazottjának kérvénye a színházépületi sörcsarnok bérletének 1894. no- vember 1-től 6 évre meghosszabbítása iránt.

Arad, 1894. márcz. 12.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

Arad a múlt hóban.

— Polgármesteri jelentés. —

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az 1894. évi február hóra vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

A közegészségi viszonyokban az előző havhoz arányitva javulás jelentkezett; a haláloszások száma 38-al csökkent. A felmerült betegségek közül a légző szervek hurutos-lobos bántalmái, a gümökor és csusz leggyakrabban fordultak elő. Az influenza járványnak e hóban 46 esete jelentetett be. Meghalt influenza következtén 3 egyén. A difteritis járvány a hó első felében alább szállott, második felében azonban ismét növekedett. Bejelentetett 27 eset, mely számból esik a 2—5 évekre 14, a 6—10 évekre 12, azon felül 1. Város részek szerint betegült a belvárosban 14, Sarkadban 4, Pernyáiban 3, Ujtelepen 4, Gáj külvárosban 2. Meghalt difteritisben 6 gyermek. Croup előjött 3. Más ragályos járványos betegségek közül a kanyaró 2, a vörheny 1 esettel volt bejelentve. A trachomás betegek száma január hó végén 11, szaporodott 6, gyógyult 4, maradt 13, kórházban kezeltetik 10, ezek közül idegen 5. Elhalt összesen 126 egyén, 74 férfi 52 nő, az elhaltak között helybeli 109, idegen 17. Baleset következtén meghalt 2, öngyilkosság előjött 2, halva született 10. A városi lakosság halálozási évi aránya: 1000: 29.6. A megyei kórházban ápolatott 412 egyén, az izraeliták kórházában 16, összesen 428, ezek közül gyógyult 159, javult 34, meghalt 35. Az ápoltak között helybeli illetőségű volt 30.

A népesezési viszonyokban csekély hanyatlás áltott be, a születések száma a múlt havi eredménynél 4-el kevesebb, a haláloszások számánál azonban 20-al nagyobb volt. Elve született 129 gyermek, 75 fiu 54 leány, törvényes 110, törvénytelen 19. A születések évi aránya 1000: 31.7. Házasság kötött 41.

A személyes vagyoni biztonság nagyobb mérvű bünesetek által megzavarva nem volt. A 37 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 31 esetre nézve kinyomoztattak. A kihágási bíróságnál február hóban befolyt 243 ügy, ebből elintéztetett 189, a bíróságoknak átadatott 52, tárgyalás alatt maradt 2. Letartóztatott, részben elővezettetett 96 egyén, ezek közül elítéltetett 79, a bíróságoknak átadatott 17, kiutasított 18.

A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 26. Letartóztatva volt 65 egyén, ezek közül eltolonoztatott 50, rendőrileg fenyítetett 15.

Bejelentetett s nyilvántartásba vétetett 601 cseléd és 1300 gyári munkás. A vendéglőkben szállva volt 923 utas. Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 19, megfenyítetett 15 cseléd. A kapitányi hivatal mint iparhatóságnál iparjogosítványt nyert 14 iparos, 3 kereskedő, iparát áthelyezte 1 iparos, 1 kereskedő, megszüntette 5 iparos, 6 kereskedő. A tanonc lajstromba bejegyztetett 2 iparos, 1 kereskedő tanonc, felszabadult 1 iparos, 5 kereskedő tanonc. Munkakönyvet kapott 14 segéd, azzal jelentkezett 19. Ideiglenes igazolványt kapott 1 segéd.

A városi szegény ápolmányban január hó végén elhelyezve volt 54 egyén, februárban felvétetett 2, a tébolydába szállított 1, meghalt 2, maradt a hó végén 53. Elelmezésükre 1499 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesült január hó végén 411, februárban felvétetett 6, a segély megszüntetett 11 nél, maradt a hó végén 406. A városi közönsége által tartott árva és lelencz gyermekek száma volt január hó végén 62, februárban felvétetett 1, maradt a hó végén 63.

(Vége következik.)

Az árvák védangyalai.

— A polgári jótékony nőegylet közgyűlése. —

Vásár vasárnapján a városháza tanácssterme kedvesen komolykodó közgyűlésezőket fogadott magában. Leültek a zöld asztal mellé a mi szép asszonyaink, az árvák védangyalai és beszámoltak egy év áldásos működéséről. Siker koronázta, mint rendesen ez évben is a szép kezek filléreket gyűjtő munkáját. A közgyűlés lefolyása a következő:

A polgári jótékony nőegylet évi közgyűlésén Salacz Gyula, polgármester, kir. tan. elnöklete alatt jelen voltak:

Koritsánszky Berta, Fribeisz Miklósné, Réthy Viktorné, Nagy Gyárfásné, Hudetz Ferenczné, Reicher Károlyné, Keresztes Gyuláné, Virág Lajosné, Avarfy, Ferenczné, dr. Tisch Mórné, br. Bánhidy Antalné, Urbán Ivánné, Kristyóry Jánosné és Bray Lajos titkár.

Salacz Gyula elnök üdvözli a közgyűlést is megnyitja. Meleg szavakkal fejezi ki részvétét Purgly Jánosné fővédasszony betegsége felett és kéri a közgyűlést, hogy ezen részvétét jegyzőkönyvileg is fejezzék ki.

A közgyűlés egyhangulag hozzájárul az indítványhoz, mely után Bray Lajos titkár olvassa az évi jelentést, melyből kivonatosan a következőket adjuk:

Midőn a mai napon egyletünk alapító és rendes tagjaink összesége elé lépünk, szívünk megtelik őszinte hálával, mely tisztelettel azon közönség iránt, melynek nem lankadó áldozatkészsége a lefolyt évet is a jó évek, sőt bátran mondhatjuk az áldásos évek sorába emelte.

Attérve egyleti életünk 1893. évi több mozzanatainak vázolására, örömmel jelenthetjük a tisztelt közgyűlésnek, hogy beterveztett és felülvizsgált számadásaink szerint, az egyleti vagyon 1660 frt 51 kr gyarapodást és összesen 38,284 frt 90 krt mutat. E tény anynyival örvedetesebb, mert árvaink száma az év második felében öt tel szaporodott.

A töke gyarapításához nagyban hozzájárultak az alapítványok, melyek közül hálával és köszönettel kell kiemelnünk gróf Károlyi Tibor ur 500 frtját és Weitzner János, waggonyári igazgató ur 100 frtját, övgyoroki Andrányi Kálmánné, sz. Weiler Mária urnő elhunyt férje emlékére 150 frtnyi, övgyoroki Andrányi Károlyné, szül. Tömöry Jozefin urnő pedig 100 frtnyi alapítványt tett árvainknál. Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósága 50 frtot, az Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatósága 10 frtot juttatott évi nyereményéből egyletünk céljára.

Rendes tagjaink száma a lefolyt évben 485 nő és mint pártoló tag 54 férfi volt, kiktől az 1892. évben az 1893. év szükségleteire összesen 1279 frt 20 kr folyt be. 1893. év farsangján egy tea-estélyt rendeztünk 522 frt 58 kr tiszta bevétellel.

Telek-utczai házunkban múlt év szeptember haváig 19, azontal pedig 24 árvát láttunk el teljesen.

Hálásan emlékezünk vissza azon szives támogatásra, melyben a hangverseny és népünnepek rendezése körül Deister Jakowlewna Olga, zongora művésznő, továbbá Ntalfy Boriska, Deutsch Elza, Földes Lujzika, Haag Mariska, Kertay Ilma, Péterffy Sarika, Robitse Margit, Vas Ida urhölgyek, az azóta megboldogult Szegáli Gabriella urnő, nemkülönb Hőszly Jakab, Nagy Sándor urak, végül Heller Mór, Kovács Vincze, Györgyóssy Rudolf, Naményi Lajos, Vizer Dezső és Wagner József urak részestettek bennünket. Krispin József urnak egy zongora átengedéseért, Réthy Lipót és Fiaczgeknek pedig a nyomtatványok ingyenes szállításaért vagyunk lekötelezve.

Kedves kötelességet teljesítünk, midőn Isekut László dr. és Institoris István dr. uraknak, árvaink ingyenes gyógyításáért, Kishalmi Ferencz urnak ingyenes fürdőért, és Ring Lajos gyógyszerész urnak a gyógyszerek igen mérsékelt áron szállításáért e helyen is legbensőbb köszönetünket nyilváníjuk.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, mely után Bray Lajos a zárszámadást olvasta fel, melyből kitűnt, hogy évi bevétel 4395 frt 36 kr, kiadás 2735 frt 5 kr.

Salacz Gyula elnök emelt ezután szót. Abbeli véleményének ad kifejezést, hogy a jelentés és zárszámadás tényes tanúságát adja a fővédasszony és a választmány a törekvés magaslátán álló buzgalmának. Indítványozza, hogy a közgyűlés szavazzon köszönetet az ügybuzgó hölgyeknek.

Ezután az elnök indítványára Bray Lajost titkárnak kéri fel. Bár szabály szerint csak egy titkár van és Múlek Lajos

drt megtartják titkárnak, hanem kéri A bray fogadja el a másodtitkárságot.

Bray Lajos megköszöni a közgyűlés bizalmát és a hölgyek éljenzése között elfogadja a titkárságot.

Salacz Gyula, elnök ezután az Isten áldását kérve az egylet működésére, bezárja a közgyűlést.

IDŐJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 762.0 milliméter, délután 2 órakor 759.5 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 5.0, délután 2 órakor C° + 16.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 5. délután 2 órakor DN. 4. Felhőzet: reggel félderült, délután félderült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A Széchenyi-malom rendkívüli közgyűlése.

— Márczius 11. —

Az aradi Széchenyi-malom részvénytársaság vasárnap délelőtt 10 órakor Freyberger József elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen jelen voltak: Hász Sándor, Bauer Gyula, Schartner Sándor dr., Eles Armin, Wadowsky Gusztáv, Walder Gyula, Fromm Frigyes, Marschall Lajos dr., Kristyóry János, Schöpkesz Ede, Ottenberg Tivadar, Pálmai Lajos dr., Szojka János, Braun Mór részvényesek és Tenner Ignác igazgató.

Freyberger József elnök, miután konstatálja, hogy 45 részvényes 271 szavazattal a közgyűlés határozatképes, azt megnyitotta s a jegyzőkönyv vezetésére Schöpkesz Ede dr. jogtanácsost kérte fel.

Az igazgatóságnak az alapszabályok 39. és 40. §§-ainak módosítása tárgyában beterveztett javaslatát egyhangulag elfogadták.

Bauer Gyula indítványára a felügyelő bizottságot Révész Nándor elnöklete alatt Ottenberg Tivadar és Marschall Lajos dr. rendes és Szontagh Géza pótagokból újra alakították, mire a rendkívüli közgyűlés véget ért.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Márczius 13. —

Változás nem várható.

Bulsz Pál hangversenye.

— Márczius 11. —

A széksorok utolsó helyig megteltek vasárnap a Krispin teremben. Arad zeneértő közönsége teljes számban jelen volt, hogy élveze Bulsz Pál, kir. kamarai énekes hatalmas baritonját. Már hallottuk egyszer ez érczes baritont s a nemes, művészi éneket pártoló, de megkritizálni is tudó közönségünk igyekezett másodszer is meghallgatni.

Mikor Ammermann Vilmos figyelemreméltó technikával lejátszotta Beethoven: Rondo capricciosoját s Bulsz hatalmas férfi alakja megjelent a közönség előtt, zugó taps fogadta az ismerőst.

Bulsz kiforrott baritonjával, melylyel különösen erős kitérései, fortéi jutnak érvényre, hol hangjának összes ércze ki cseng bámulatos könnyedséggel adta elő énekszámait. Loewe K. Hochzeitlied-jének interpretálása alkalmával recitációja a dal közepette tapsra ragadta a hallgatókat. Bulsz éneke iránti érdek növekedett a Schubert dalok előadásánál, mikor is a dalok kedvességét, lágyágát pompás poentirozással énekelte.

Enekművészete a hatás magaslátára Leoncavallo Bajazzók operájának „Pagliacci” prologjával emelkedett. Először hallotta a közönség az olasz mester remekét aradi koncert pódiumról és a nyújtott élvezet nagyságát az utána viharként felzúgó taps igazolta. Bámulatos gazdag colorittal énekelte a szingazdag dalt Bulsz, mely után még ráadást is kért a tomboló terem, mit Schumann dallal adott meg az előzőkeny művés.

A hangverseny többi számai H ü t t e r, S o m m e r, B e c k e r műveiből teltek ki, melyekben a művész bravuros énekével hatott.

Az egész koncerten az összes ének számokat A m m e r m a n n Vilmos zongora játéka kísérte, ki önálló játékaival is tapsra ragadta a közönséget.

A polgári takarékpénztár közgyűlése.

Vasárnap d. e. 10 órakor tartotta meg az aradi polgári takarékpénztár saját helyiségében 6-ik évi rendes közgyűlést a részvényesek élénk érdeklődése mellett.

M ü l e k Lajos dr. elnöklété alatt jelen voltak Auerbach Miksa, Becsey Hugó, Boros Vida, Brusch Alajos, Braun Mór, Bonts Döme dr, Kölgysy Antal képviselőtében, Bozsik György, Csik János, Dáni János, Domonkos József, Eles Armin, Eliás Izidor, Freiberg József, Gruber Hugó, Hermann János, Haszlinger Ferencz Illmann Ottó, Jemer Henrik, Kohn Zsigmond, Kónya Lajos, Kölgysy Antal dr, Lusztig Mór, Maresch Gyula, Mittler Izidor dr, Mihalik József, Nikolics Péter, Nemes Zsigmond dr, ifj. Nachtnébel Odón, Pless Mór, Péterffy Antal, Réthy Lipót, Reinhardt Fülöp, Réthy Viktor, Raucher Adolf, Remsey István, Simay István, Sármezey Antal, Szabó József, Szathmáry Mihály, Stoll Károly, Steigerwald A., Winter Adolf, Weinberger János, Vizer Péter, Vizer Lajos, Varga József, Waldner Károly, Waldner Dávid, Varjassy József, Weisz Dávid, Zubor Gyula.

M ü l e k Lajos dr. elnök üdvözlővén a megjelent részvényeseket s miután konstataja, hogy 47 részvényes 325 szavazattal jelen van, a közgyűlést, mint határozatképest, megnyitja és a jegyzőkönyv vezetésére Péterffy Antal ügyészt, hitelesítésére pedig Kónya Lajos, Haszlinger Ferencz és Dáni János részvényeseket kéri fel.

Elnök felszólítására Pless Mór vezértitkár felolvasta az igazgatósági jelentést, a mely szerint a takarékpénztári betételeknél a közönség elhelyezései a visszafizetések 185,170 frttal felülmúlták. Összesen betéteztett 2.500,087 frt, ezek közt 561 új betető 1.167,360 frt 25 kr. betéttel. Visszafizetve lett 2.314,096 frt, ezek közt 340 fél részére 670,856 frt 75 kr. teljes visszafizetés a könyvecskék liquidálása mellett; az év végén maradt tehát az intézet kezelése alatt 1.667,344 frt gyümölcsözöleg elhelyezve.

Mig az előző évben a leszámított váltók évi összege 3.840,177 frt volt, a lefolyt évben azok évi összege 4.553,119 frtra növekedett. A forgalom többlete ezeknél fogva 712,942 frt.

A jelzálogkölcsonök jelentékenyebb növekedése zálogleveleink kelendőségével függ össze. Ezen kölcsönök végösszege az év elején még csak 904,548 frt volt; a lefolyt évben folyósítottunk 1.517,588 frt új kölcsönt, mi által azok álladéka 2.422,136 frtra emelkedett, az évközi visszafizetések levonásával ezen álladék az év végén 2.112,508 frt maradt.

A jövedelmek szaporodásával a terhek is növekedtek. A záloglevelek után fizetett kamattöbblet 55,000 frt; a takarékpénztári betétek kamatai 11,000 frttal, az adók 2400 frttal az üzletköltségek 3800 frttal többet vettek igénybe.

Mindamellét a terheken felül elért tiszta haszon 61,994 frttal a társulati tőke 16 százalékos kamatozásának felel meg, s a tavalyi 10,195 frttal mulja felül, ami a részvényeseknek azóta történt és 150,000 frtra rugó befizetésének 7 százalékos kamatozását adta. E kedvező eredmény az idén is köteletségünké teszi a tartalékalap rendkívüli dotációját a tavalyi magasságban megállapítani, mert e mellett is, daczára, hogy az idei haszon 3000 drb részvényre oszlik, a részvénykénti osztalék a tavalyi magasságban utalványozható kifizetésre. Ezután ismertette a lapunk vasárnapi számában közölt felosztási javaslatot.

Ezután a vezértitkár a felügyelő bizottság jelentését terjesztette elő, — amelynek értelmében indítványozták, hogy a közgyűlés fogadja el az 1893. évi mérleget, — s hozzájárulnak az igazgatóságnak az évi jelentésében felhozott nyereségy felosztásra vonatkozó

indítványához, — végül kéri a maguk részére a felmentvény megadását.

A mérleg, és forgalom kimutatást a közgyűlés — mint olyant mely az évi jelentésből ugy is ismeretes — felolvasottnak tekinti, miért is az elnök felhívására vezértitkár átér az igazgatóságnak az építkezési ügyre vonatkozó következő előterjesztésének felolvasására.

Tisztelt közgyűlés!

Az építkezés ügyében a múlt évi közgyűléstől nyert utasításunkhoz képest a tervek elkészítésével megbiztuk volt V e r t á n Adorján fővárosi műépítésszt, kinek a beterjesztett vázlata lett az építkezés alapjául elfogadva.

A véglegesen kidolgozott tervek, valamint a költségvetések az év végén befejeztetvén, az építkezés iránti határozathozatal tárgyában az igazgatóság f. é. január hó 7-én ülésre gyűlt egybe. Ez alkalommal a vezértitkár az ő előterjesztésében utalt az intézeti ügyletek nagymérvű fejlődésére, különösen a jelzálogkölcsonök jelentékeny emelkedésére, mely az építkezésre vonatkozó közgyűlési határozat óta eléretett. E nagymérvű haladással szemben, melyet az intézet alapszabályai-ban körvonalozott rendeltetéséhez képest felmutathat, tehát megfontolás tárgyává kell tennünk, hogy vajlon az intézetnek ezen hivatásszerű fejlődését nem fogja-e megakasztani oly jelentékeny tőkének a forgalomból való kivonása és építkezésekbe való fektetése, mint a minőt a tek. közgyűlés más körülmények között tavaly az építkezésekre szánt. Mert a viszonyok még abban is változtak, hogy a lefolyt évben helybeli társintézeteink alaptőke felemeléseket foganatosítottak, melyek a verseny feltételeit ismét megnehezítették.

Ha az elért üzleti forgalom kiterjedését megtartani kívánjuk, ugy a biztosítékokat a melyekre ezen forgalom felépült, gyengíteniünk nem szabad, nem különösen azért, mivel zálogleveleink forgalma a társulati tőke mobilizásától függ.

A vezértitkár ezen előterjesztésének helyességét elismerve, alólírott igazgatóság azon egyhangulag hozott határozatában állapotott meg; hogy a tekintetes közgyűlést kéri fogja, miszerint őt az építkezés kötelezettsége alól, melyre az előfeltételeket megszerezte, egyelőre fölmentse, továbbá, tekintettel azon körülményre, mely szerint az építkezés tárgya, egy vendéglő és redout emelése, városi közügyet és közszükséget képez, és hogy ilyformán az általános érdekű tervek megvalósítása, a helyett, hogy egyedül az intézet számlájára történék, helyesebben volna a város közönsége vagy egyéb tényezők bevonása, esetleg az emelendő épületeknek kétszáz ezer frtig való megterhelésével eszközölhető: Kéressék föl a tisztelt közgyűlés, miszerint a megválasztandó igazgatóságnak az ez irányban való intézkedésekre nézve a megbizást már ez alkalommal megadni s a közgyűlési tárgysorozat idevágó pontjára nézve a határozatot ezen előterjesztésünk értelmében meghozni sziveskedjék.

Az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés és az építkezési ügyre vonatkozó előterjesztést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette és elfogadta.

Elnök indítványára a közgyűlés Sándor Jakab választmányi tag elhalálozása fellett részvétét jegyzőkönyvileg határozta kifejezni.

M ü l e k dr. elnök ugy a maga, mint tisztvársai nevében megköszöni a részvényeseknek azon bizalmát, mellyel őket 3 éven át kitüntették; kéri a közgyűléstől ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadását és a választás megejtését.

Simay István részvényes a 3 év óta működő igazgatóságnak nem szavaz köszönetet, mert — ugymond — ő azt akarja, hogy az igazgatóság még nagyobb köszönetre tegye magát méltóvá, s erre az által akarja őket lekötölezni, hogy vezessék továbbra is az intézet ügyeit olyan ügybuzgalommal és lelkiismeretességgel, mint minővel eddig elé tették azt, indítványozza, hogy az igazgatóság egyhangulag újból megválasztassék.

A közgyűlés Simay indítványát lelkes éljenzéssel elfogadta. Ennek értelmében M ü l e k Lajos dr. elnök, V i z e r Péter h. elnök, B e c s e y Hugó, B o n t s Döme, E l e s Armin, F r e y b e r g e r József, R é t h y Lipót, S á r m e z e y Antal, S c h w a r c z Jenő dr., V a r g a József, W i n t e r Adolf. A felügyelő-bizottság; Boros Vida, elnök, Kohn Zsigmond h. elnök, Mittler Izidor dr., S a r i o t Domokos, Szathmáry Mihály.

M ü l e k Lajos dr. elnök megköszöni a közgyűlésnek a beléjük helyezett kitüntető bizalmát, — igéri, hogy azon lesznek, hogy az intézet érdekeit előmozditsák és mindenkor érvényre juttassák, — az lesz jelszavuk, hogy kevesebbet beszélni, de többet tenni, az intézet érdekében, a közgyűlést több tárgy hiányában berekeszti.

Az egyházipolitikai viták folyama alatt az országgyűlési tárgyalásokról részletes és tárgyilagos tudósításokat közöl Budapestről érkező bő táviratok alapján az

„ARADI KOZLÖNY.”

Lapunkból a közönség már a kora regge-ll órákban kimerítő tudósításokat olvashat a nagyfontosságú, óriási elvi harcokról, melynél nagyobb és jelentősebb, az ország közügyeire kihatóbbat, 1867-óta a magyar törvényhozás nem vivot.

Az „Aradi Közlöny” csaknem egy teljes nappal megelőzi távirat tudósításaival az összes fővárosi lapokat, a melyek késő délután érkeznek Aradra, mig az „Aradi Közlöny”-ből már kora reggel értesülhet a közönség mindama nagy érdekl. s ország-szerte feszült kíváncsisággal várt vitákról és eredményekről, a melyek előző nap a parlamentben történek.

Előfizetéseket elfogadunk bármely naptól kezdve.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokzatán olvashatók.

HIREK.

Márczius 13. Kedd. Róm. kath. naptár: Niczef. p. — Protestáns naptár: Niczef. p. — Izraelita naptár: Eszter bűjtje. — Görög-keleti naptár (márczius 1.): End. — A nap két 6 óra 3 perczkor, nyugszik 5 óra 45 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. B e m e n e t d i j t a l a n.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Meghívás.

Arad szab. kir város polgársága, mint minden évben, ugy az idén is városunk multjához illő fényvel akarja nemzetünk újjaszületésének évfordulóját márczius 15-ét megünnepelni.

E nemzeti ünnepélyre, mely f. é. márczius hó 15-én, délelőtt 10 órakor a városháza disztermében lesz megtartva, van szerencsénk Aradváros és Aradmegye összes köz- és magánhivatalok tisztviselőkarát; az összes iskolák tanárait, tanítóit; valamennyi egyesületet zászlóval, az asztaltársaságok tagjait; mindkét nembeli tanuló ifjúságot és Arad város összes polgárait hazafias tisztelettel meghívni.

A rendező bizottság megbizásából:

Lukácsy Miklós,
r. b. elnök.

Sallay Béla dr.,
r. b. alelnök.

Kovács Vincze,
r. b. jegyző.

Az ünnepély sorrendje:

Márczius 14-én este lampionos zenés tatarodó.

A városháza nagy termében az ünnepély a következő sorrendben fog lefolyni.

1. Elnöki megnyitó elmondja Lukácsy Miklós.

2. „Talpra magyar!” ének Mádya Mátyás vezetése mellett énekl. az aradi kereskedelmi akadémiák ifjúsága.

3. „Nemzeti dal” szavalja Szakács Andor színművész.

4. „Riadó” énekl. a kereskedelmi akad. ifjúsága.

5. Emlékbeszéd, irta és előadja Csécsi Imre.

6. „Szózat” énekl. a kereskedelmi akad. ifjúsága.

7. Zárszó, elmondja: Sallay Béla dr.

8. A városházáról a vértanúk szobra elé való kivonulás.

9. Alkalmi dal, Nagy Sándor karmester vezetése mellett éneklő: az aradi dalegyet.

10. „Nemzeti dal”, szavalja: Szakács Andor színművész.

11. A rendezőbizottság a szoborra helyezi Aradváros polgárságának koszoruját.

12. Szózat, éneklő az aradi dalegyet.

A rendező bizottság azon hazafias kérelemmel fordul Aradváros polgáraihoz, hogy a lampionos zenéstakarodó alkalmával házaikat fellebögözzön és ablakaikat kivilágítani sziveskedjenek.

— A hivatalos lapból. A király Faragó Ödön chinai császári vámbiztos, fumei illetőségű magyar állampolgárnak, a Ferencz József-rend középkeresztjét adományozta.

— Az aradi vashid ügyében a hét végén tanácskozás lesz a pénzügyminiszteriumban, amely hivatalosan a megfeneklett kérdést újból szőnyegre hozva véglegesen megoldani. A tárgyalásra Salacz Gyula polgármester és Végh Aurél kincstári jószágigazgató felutaznak Budapestre.

— A villamvilágításhoz. Arad város jogügyi bizottsága tegnap ülést tartott. Salacz Gyula polgármester elnöklése alatt jelen voltak Párcz István tanácsnok, Pergér János dr. városi főügyész, Reicher Károly városi alügyész, Heeger Ernő, Rozenberg Miksa dr. A villamvilágítás pályázati feltételeit tárgyalta ez uttal a bizottság és lényegtelően módosítással egész terjedelmében elfogadta.

— A huszárlaktanya kibővítése. A vásártéri honvédhuszár laktanya kibővítése tárgyában megtartott helyszíni tárgyalásokat már befejezte a vegyes bizottság. A kibővítés módosított terveit a tárgyalási jegyzőkönyvet felterjesztik jóváhagyás végett a honvédelmi és a belügyminiszteriumokhoz. Mihelyt a várt jóváhagyások leérkeznek, a munkálatokra megtartják az árlejtést.

— Sarlot Domokos, Aradváros főkapitánya tegnap Budapestre helyreállott egészséggel hazaérkezett a szabadságidejét kitöltvén, ma foglalja el hivatalát.

— Vásár vasárnap egész napon, de különösen a délutáni órákban igen mozgalmas képe volt az Andrassy-térnek. A kocsiút két oldalán felállított vásári bódék körül csak úgy hemzsegett a nép, mint a hangyaboly. A sátrakban felhalmozott árukra megindult itt is, ott is az alkudozás s a kalmárok elég jó vásárt csináltak. Legnagyobb élénkség mégis a mézesbábosok sátrai körül volt, a hova valamennyi szolgaleány és valahány kimenő baka mind elment mosogatás után szívének hölgyével, hogy mézesbábút vagy bölcöt vegyen neki — vásárfiába. Az egész délután alkalmatlankodó forgószél csak a tütrakas idejére tudta hazakergetni a sátrak közönségét. A korzón egész délután mozgott a nem vásáros nép is, mely lassan haladva nyelte a felkavart port s nézte vásárvasárnap mozgalmas képét. Tegnap volt a vásár utolsó napja. Ma már ismét szabad lesz az Andrassy tér, a melyet az ütött-kopott vásári bódék négy napon át disztelenítettek.

— A paulis-barackzal szőlőtelep. Az arad megyei birtokosság körében néhány hét előtt élénk mozgalom indult meg a paulis-barackzal szőlőtelep megteremtése érdekében. Az eszme az aradi gazdasági-egylet kebelében is nagy érdeklődést keltett, mely ma a megvalósulás stádiumában van, mert a szőlőtelep berendezéséhez szükséges 150 ezer frt alapító ke — írja az „Aradi Híradó” — csaknem együtt van. Az alapítók 150,000 frtot tesznek le, a másik 150,000 frtra az aradi gazdasági takarékpénztárnál igen szép eredménnyel történnek az előjegyzések.

— Fősorozás a központi járásban. Az aradi járásban tegnap kezdődött meg a sorozás. A bizottságban a közös hadsereg részéről Vicsics őrnagy, hadkiegészítő parancsnok, Rotteberg dr. ezredorvos és Pfefferkorn Gyula hadnagy, a honvédség részéről Krizmanits százados, honvédkiegészítő parancsnok, Sauerwald dr. ezredorvos és Androvits Imre főhadnagy működnek. Az első korosztályból megvizsgált 206 hadköteles közül 69 vált be.

— Az alföldi nagy műút. A kereskedelmi miniszteriumban élénk munkálkodás tárgyát képezi az alföldi nagy műút ügye, mely elsősorban minket arad megyeieket érdekel. A műút közgazgatási bejárást már a jövő hónapban megkezdik.

— Árlejtések a városnál. Aradváros gazdasági széke tegnap tartotta meg az árlejtéseket a kövezési munkákra, a falerakóhelyek bérletére és közszállításra. Az eredmény a következő. A Révai és Batthyányi utozák csatornázására és kövezésére Stanity Mátyás 22 százalék, a Nagykörut feltöltésére Pellegrini Paszkál 20%, a választó utozai csatorna kiépítésére Pellegrini Dávid 20%, a Sina utca kövezésére Stanity Mátyás 30% elengedéssel vállalkozott. 520 köbméter törtök szállítására köbméterenkint 3 frt 90 krjával Spitzer Fülöp és Pellegrini József ajánkoztak. — A felsőmarosparti falerakó helyet négyszögölenként 30 krjával Reigner A. S. az alsómarospartit pedig 25 krjával Ollarik Miklós vették bérbe.

— Az aradi szerb esperesség. Aradon a hó 27-én ejtik meg a szerb esperesválasztást, amelyre a temesvári püspöki szentszék már megejtette a kijelöléseket. Kijelöltettek Zsivkovits Dragulyob módosi alesperes, Jevrics György szegedi és Novákovits János nagyikindai szerb plebánosok. A szerbek közt nagy pártja van Zsivkovitsnak, aki jogi és filozófiai tanulmányait a bécsi és gráci egyetemeken végezte s jól beszél magyarul is. Zsivkovits jövő vasárnap ünnepies istentiszteletet tart az aradi szerb templomban.

— Aradi pályázók. A szentesi kir. közjegyzői állásra pályáztak — hír szerint — Aradról Vincze Miklós, Bilkei Papp Mihály kir. törvényszéki bírák és dr. Káldi Gyula aradi kir. közjegyző helyettes.

— Lemondó városi ügyész. Makón — mint levelezőnk írja — Bánffy Gyula városi ügyész ezen állásáról családi viszonyai miatt beállott változás folytán lemondott. A távozó ügyészben a város egy 19 éves hű tisztviselőjét veszi el, ki különösen a város ügyeinek rendezése körül tagadhatatlan érdemeket szerzett. A lemondást nagy sajnálattal vették tudomásul s helyettesül közfelkiáltással Dózsa Sámuel drt. választották meg.

— A battonyal járásbíró. Battonyán, — írja levelezőnk — sürgős mozgalmat indítottak meg az iránt, hogy ottani járásbíróvá Kossuth Zsigmond neveztesék ki. Hasonló mozgalom készül M. Bánhegyesen is.

— Lengyel Sándor dr. a következő sorok közlésére kérte fei lapunk szerkesztőségét:

Tisztelt szerkesztő ur! Az Aradi Közlöny is szives volt megemlíteni, hogy én az újonnan indult Aradi Híradó cz. hetilapnak főmunkatársa leszek. Miután pedig nem óhajtom, hogy a most nevezett lap már megjelent első és ezután számaiból bármi is — jó, vagy rossz — számlámra irassék, szives engedelmével kijelentem, hogy elvi okok miatt ama tervtől, hogy a lap szerkesztésében közreműködjem, már az első szám megjelenése előtt — elállottam. Arad, 1894. márczius 12. Lengyel Sándor dr.

— Elített milliomos. Szegeden nagy szenzációt kelt, hogy a kihágási bíróság begavári Bäck Ernő milliomos nagygyárost és a tiszai vízvezeték tulajdonosát, továbbá Klein István igazgatót és Klár József gépészt, mert a város vízvezetékébe a gyár szennyvizét levezették, egyenkint 15 napi elzárásra és 200 frtra ítélte.

— Tudnak-e magyarul? A vallás és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett a megyéhez, melyben kimutattást kér felküldeni azon lelkészekről, kik nem tudnak magyarul. Reméljük, nem sokan lesznek ezek az urak, vagy egyáltalán egy sem.

— Az aradi tanuló ifjuság Fiumében. A kir. főgymnasium és főreál iskola mintegy 20–30 növendéke — mint az „Aradi Híradó” értesül — a husvétii szünidő alatt Fiuméba rándul Himpfner Béla igazgató, Haszlinger Ferencz, Lejtényi Sándor és Kara Győző tanárok vezetése mellett. A tanuló ifjuság körében már is nagyobb érdeklődés nyilvánul az érdekes kirándulás iránt.

— Bűvészestély. Nagy Lajos sörsernokának éttermében ma este érdekes programmal bűvészestély lesz, katona hangverseny mellett.

— Katonai lóvásár. Szombaton katonai lóvásár volt, melyen az osztrák és a romániai hadseregek lóvató bizottságai is megjelentek. Bukarestből Oprisián D. N. ezredes és Bobok V. katonai állatorvos 211 drb lovat vásároltak a román hadsereg számára 150 forinttól 350 frtig terjedő darabonkénti árban, Ausztriába 15 lovat szállítottak Aradról s a mi katonáink 13 mént vásároltak. Az élénk katonai lóvásáron tehát összesen 239 lovat soroztak a hadseregek számára.

— Vörös fejek. Muskán György és Naval Vaszilie az aradi piac ismert naplopói tegnap összekulömböztek egymással. A két jómadár husángott ragadt s beverte egymás fejét. — Mikor a rendőr szétválasztotta őket, már egyik sem vethetett a másik szemére semmit.

— Meglopott szobatárs. Moholya Péter és Szabados Gyula aradi mészáros legények közös szobában aludtak. Ezt a körülményt Szabados Gyula arra használta fel, hogy társa feje alól kisebb nagyobb pénzösszegeket emeljen ki. A turpisság kistűt, a kár 48 frt. a vizsgálat folyik.

— Elfogott bojtár. Kisjendői levelezőnk írja, hogy ott a csendőrség elfogott egy Dobra Sándor nevű bojtárt, a ki Köleshalmy Bleier Lajos dévaványai bérlőtől 43 frt eltolvajlása után megszökött. A jó madarat zsuppon vitték vissza Dévaványára.

— Adomány. Az „Aradi ipar és népbank”, az aradi polgári jótékony-egyletnek 25 frtot adományozott, mely adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

— Pályázatok. A m.-szigeti főbányahivatalnál számgyakornoki áll. 8 h. a. — A kalocsai törvényszéknél hivataliszolgai áll. 2. h. a. — A szegedi járásbírósnál albirói áll. 2. h. a.

HYMEN.

Hoffmann Antal fiatal kereskedő, az aradi társadalom egyik kedvelt alakja, eljegyezte a szép Brusch Ilonka kisasszonyt, Brusch Alajos aradi tanító kedves leányát.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) A polgári lövészegylet tegnap délelőtt 10 órakor, a városi székház, kis tanácstermében tartotta meg rendes évi közgyűlését. Jelen voltak: Mülek Lajos dr., Keresztes Gyula, Magyar Ferencz, Millig Mátyás, Nagy Kálmán, Heincz Gábor, Földes Kelemen, Hendel Odön, Kristyóri János, Rosmanith Albert, Gájer Román, Barth Lajos, Domonkos Lajos, Becsey Hugó, Nesnera Aladár, Plesch Mór, Vizer Péter, Weisz Dávid, Nachtnébel Odön. Mülek Lajos dr. elnök megnyitja az ülést s üdvözlő az egybegyűlt tagokat. Keresztes Gyula a titkárijelentést s a számvizsgálóbizottság jelentését olvassa fel, melyből kitűnik, hogy az egyesületnek közel 6000 frt vagyona van, csak hogy a tervbe vett városligeti mulató-kert, mely az aradi közönség egyik kedvenc mulatóhelye legyen, a tőke egy részét felémenzti majd. A közgyűlés az elfoglaltsága miatt állásáról leköszönt Heincz Gábor lövész-mester helyett Nagy Kálmánt választotta meg, egyben Heincz érdemei elismerésül tiszteletbeli lövész-mester lett. A budapesti polgári lövészegylet országos lövészszövetséget akar létesíteni s felkérte az aradi egyesületet is, hogy lépjen be, kiadatik a választmányának. Végül még Domonkos Lajos pénztárnoknak és Klein Ignác elnöknek köszönetet szavaztak s az elhunyt tagok emlékét jegyzőkönyvben örökítették

meg. Az újonnan bejelentett tagok névsora után, a gyűlés 12 órakor véget ért.

(*) Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár vasárnap délelőtt 9 órakor tartja meg Tedeschi Viktor igazgató elnöklété alatt a város háza földszinti kistermében rendes évi közgyűlést.

(*) Az aradi „Concordia“ betegs. és temetkezési egyesület saját helyiségében (Szt.-Pál-utca 7.) 1894. évi márczius hó 13-án, d. u: 6 órakor rendes választmányi ülést tart.

(*) Az aradi iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete f. hó 13-án este 8 órakor tartja választmányi ülését melyre a t. választmányi tagurak ezennel meghívattak; az elnökség.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Márczius 13. (Kedd) Agglegények, vigjáték; Csillag Teréz vendégfellépésével.

Márczius 14. (Szerda) Vájjunk ell vigjáték; Csillag Teréz vendégfellépésével.

Márczius 15. (Csütörtök) Délután: Budavár bevétel, szimfonia; este: Az ember tragédiája, drámai költemény.

* **Blaháné Aradon.** Blaha Lujza asszonyt, a nemzet csalogányát nyerte meg legutóbb Leszka y András színigazgató, színházunkban való vendégszereplésre. A nagy művésznő — mint értesülünk — virágvasárnapján jön Aradra s 19, 20 és 21-én este lép fel. A darabokra nézve, melyekben művészetét ragyogtatni fogja, még nem történt megállapodás.

* **Szirovatka búcsúja.** Tegnap este a Troubadour második előadásán búcsúzott el színházunktól Szirovatka Károly a magyar operaház kiváló tenorénekese. Mauricot ez alkalommal is bravúrral s frenetikus hatással énekelte. Hanganyaga különösen a magasabb regiszterekben érvényesült, de a mellett pianói is megkapóan szépek voltak. Berlinbe való távozása határozott veszteség lesz a magyar operára. Réthy Laura nem kevesebb sikerrel énekelte Leonorát. Alakítása jobb volt, mint az első előadáson, mert énekét kifejezőteljesebb arczjátékkal kísérte. Hunyady Luna grótnya kifogástalan volt ének és játék tekintetében egyaránt. Margó Zelma Anucenát helyesen énekelte. A keret jó volt. A színház néhány páholy kivételével megtelt. A zenekarból egy csokrot Réthy Laurának, hármat Margó Zelmának nyújtottak fel. Tapsban nem volt hiány.

* **Monstre-hangverseny.** Az aradi philharmonia egyesület f. hó 17-én este 8 órakor tartja második monstrehangversenyét a Fehér Kereszt nagytermében. A derék egyesület méltán fejezi be idényét ezen utolsó hangversenyével. A classikus zeneirodalom két gyöngyét foglalja magában és a harmadik szám, mely tulajdonképen: piéce de resistance alkalmat fog adni, hogy városunk egy elismert nagy tehetségű műkedvelőjének, Robicek Margit urhölgynek művészi játékában gyönyörködhesünk. A próbák serényen folynak Hőszly Jakab egyes. zeneigazgató személyes vezetésével, és a műsor számainak csak kevés csiszolni való akad még. A katonai zenekar, valamint az egyesület vonós zenekara teljes odaadással végzik nehéz tanulmányaikat, mivel az előadandó számok nehézsége és az előadásra megkívánandó finom árnyalás nagy és komoly munkát ad. A műsor különben a következő: Mendelssohn: Ruy-Blas nyitánya. Liszt Ferencz; Nagy magyar ábránd. Zongorán előadja: Robitsek Margit urhölgy teljes zenekar kísérettel. Beethoven: V. Symphonia a) allegro con brió, b) andante con moto, c) allegro, allegro maestoso, presto. A hangversenyre előjegyzéseket elfogad ifj. Klein Mór czég.

* **Csillag Teréz asszony,** a budapesti nemzeti színház kiváló művésznője ma kezdi meg színházunkban több estére terjedő vendégszereplését. A művésznő ma este az „Agglegények“-ben lép fel, amelyben Antoinettet játssza, mely egyike a legpompásabb alakításainak. Az előadás bérletfolyamban lesz. Holnap szerdán Csillag Teréz urnő 2-ik fellépései színe kerül Vájjunk ell! Cyprienszerepében a művésznővel, kinek ez egyik kedvenc és legjobb szerepe.

* **Primadonnánk Debreczenben.** R. Réthy Laura asszony, szintársulatunk kitűnő primadonnája, ma este kezdi meg vendégszereplését a debreczeni színházban. A primadonna négy estén a Madarászban, a Sultánban, Hoffmannesében és a Libapásztorban lép fel, a melyek mindenkében kitűnően érvényesül az énekművészet.

* **Az új tenorista.** Mezei Mihály szintársulatunk tenoristája pénteken dubutirozik szinpadunkon. A bemutatón a Troubadourban Mauricot fogja énekelni.

* **Viola,** az alföldi haramia puszkaporos történetét a közönség telenül az országos vásár hozta vissza a repertoírra vasárnap este. Jól ment az előadás, a mi nem meglepő egy már minden vásáros alkalommal elcsépezt énekes — „parasztdrámánál“. A közönség számú közönségnek tetszett a jó előadás de méltán és különösen tetszete színház páros bérlőinek igazán elismerésre méltó ünneplése, a melyben Hunyady Józsefet részesítették. A szép hangú baritonistát, a ki csaknem mindennap szinpadon van s mindig jól teljesíti a kötelességét, kárpótolni akarták rosszul sikerült jutalomjátékáért. Szinreléptekora hatalmas tapsal fogadták s diszes babékoszort nyújtottak fel neki, a melyhez egy bélelt pénzes levél is volt mellékelve. A közönség jól eső méltánylását Hunyady azzal köszönte meg, hogy Csillag Zsivány örökszép magyar nótáit pompásan énekelte el. Kapott is értük tapsot bőven. Szakács Viciát sok közvetlenséggel játszotta, Balassa eredeti Peti cigány, Szilágyi Berta érdelemteljes Violáné, Rónaszéky ügyes Nyuzó, Bácsné kiemelkedő Rétiné, Károlyi Böske takaros Vilma és Nyilasi kacagató ozimbalmos voltak. A közönség nyílt színen tapsolta meg Szabó Lajost, a ki csinosan énekelte Czifra Jancsi nótáit. (g)

* **A fenelányok.** Vasárnap délután kis közönség nézte végig a fenelányok vontatott előadását. A kis közönség zajosan tapsolta Nyilasi Matyi általános ismert pompás Mokány Berczjét, Rónaszéky piéczakereskedőjét és Margó Zelma, Kendy Boriska, Szabó Lászlóné, Kézdi Juliska, Körösi Juczi fenelányokat, a kik nagyon fessék és nagyon ügyesek voltak. Czakó eredeti tót házmester volt.

* **Az aradi „Philharmonia egyesület“** folyó hó 13-án kedden este 8 órakor teljes zenekari próbát tart, melyre a működő tagokat ez uton hívja meg az elnökség. A próba a polgári fiiskola dísztermében tartatik meg.

* **Márczius 15. a Színházban.** Mint értesülünk, márczius 15-én az aradi színházban két előadás lesz. Délután fél helyárrakkal színe kerül „Budavár bevétel“, este pedig „Az ember tragédiája“.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Összeáltak lopni.** Nagy mesterek voltak a lopásban Nagy Sándor apáczai lakos és becses családja. Egészen szakszerűen és folyton növekvő arányban ütték a lopás régi mesteriségét. Megye-Bodzászon szolgáltak Nagy Sándor, felesége és fia Hajdu Bálintnál. A derék szülők aztán felbuzgatták a fiút, hogy lopjon. A fiu — hiszen szülei tanácsolták — lopott. Először csak egy-két köböl árpát, fél kiló szalonát. A manőver sikerült és vérszemet kaptak. Összeáltak Dina Józseffel, ki az alkulcsokat szállította és most már vigan ment a lopás. Hol a görét, hol a magtárt látogatták meg és kocsni számra hordták az árpát, gabonát. Hanem végre beletört a bicskájuk. Epen mikor újra egy nagyobb elemelést akartak véghez vinni, elcsipették őket. Az aradi kir. törvényszék tegnapi ítéletében Nagy Sándorra 3 évi fegyházat, a fiura, mivel még kiskoru 3 hónapi fegyházat és Dina Józsefre, mint bűnrészesre 1 hónapi fegyházat mondott ki.

TÁVIRATOK.

Paulay Ede †

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. távirata.) Paulay Ede a nemzeti színház igazgatója ma délután 58 éves korában meghalt. A nemzeti színművészet terén érdemei mindenkorra emlékeztetessé teszik nevét. Irodalmi tevékenysége is kiváló, minek révén a Kisfaludy társaság tagjává választotta.

1863. óta van a nemzeti színháznál, előbb mint szereplő, később mint rendező, azután érdemes, fáradhatatlan igazgató. A részvét általános. Özvegye Adorján Berta és két gyermeke gyászolják. Temetése holnapután lesz a nemzeti színházból.

A szabadelvűpárt többsége.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.) A képviselőházban az Oroszországgal kereskedelmi viszonyainkat ideiglenesen rendező törvényjavaslatot többnyire a kilépett képviselők is elleneztek, így Szapáry László gróf is, mig Szapáry Gyula gróf nem szavazott. Daczára ennek a törvényjavaslatot nagy többséggel fogadták el, mi világos czáfolata azon ellenzeki ráfogásnak, hogy a szabadelvű párt a házban nincsen többségben. A program nélküli ekzempontjából ily szavazás érthetetlen.

Angol hadihajó Fiumében.

Budapest, márczius 12. (Saj. tud. táv.) Az „Immortality“ angol pánczélos hajó, mely most Gibraltarban van, a Cambridgei herczeggel szintén Fiuméba megy, mert a herczeg Abbaziában megfogja látogatni a német császári párt.

Sándor czár és Szerbia.

Budapest, márczius 12. (Saj. tud. táv.) A „P. Corr.“ jelenti Bécsből: Lobanow Rostowsky herczeg orosz nagykövet egy angol diplomata előtt úgy nyilatkozott, hogy a czár mindenekelőtt a béke fenntartását kívánja és Pétervárott a legcsekélyebb fontosságot sem tulajdonítja a szokás szerint tulzott szerbiai híreknek. A dinasztia ellenes vagy forradalmi celszövéseket orosz részről a legélesebben elítélik és a belgrádi diplomáciai képviselők befolyása kivétel nélkül mindig kedvező lesz az ifju Sándor királyra, mint Szerbiában a monarchikus rend képviselőjére nézve.

Jezsuiták öröklődése.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.) A nemzetiek és Ugronék mindent elkövetnek a vita elnyújtására, verbuválják a szónokokat, mert szeretnék a szavazást elodázni. Fáradozásuk meddő marad, mert az általános vitát már szombaton befejezik, s legkésőbb hétfőn megejtik az általános szavazást.

Budapest, márczius 12. (Saj. tud. táv.) A képviselőházban a házassági jog mellett senki sem fog többé felszólalni. Ellenfele felszólalnak még: Issekutz Viktor, Hock János, Szederkényi Nándor, Remete Géza, Serbán Miklós, Hévízy János, Horvánszky Nándor, Szentiványi Kálmán, Bartha Miklós, Berger Ignác, Bujanovics Sándor, Meszlényi Lajos.

Robbanás a tölténygyárban.

Pozsony, márczius 12. (Saj. tud. táv.) A Róth testvérek tölténygyárában délután robbanás történt; öt munkás megsebesült, kik közül kettőnek életben maradásához nincs remény. Városszerte nagy az izgatottság.

Szörnyeteg flu.

Csaba, márczius 12. (Saj. tud. táv.) Ifj. Rán Mihály, apját Rán Mihály gözmalmi igazgatót a tanyán ásóval agyonverte. A hullát nyitott kocsin, pipázva hozta Mezőberénybe. Az áldozat koponyájából a velő kilógott, a közönség meg akarta lynchelni a tettest. A gyilkosságot azért követte

el, mert apja birtokának egyik részét fia második feleségére nem iratta át. A közvélemény azzal is vádolja a gyilkost, hogy első nejét is ő ölte meg. A gyilkost átadták az ügyészségnek.

Biztos győzelem.

Sepsi-Szt.-György, márcz. 12. (Saj. tud. táv.) Gajáry megválasztása már egészen bizonyos. Székely, visszalépése óta hivel együtt erősen támogatja Gajáryt, kinek ellenében Krausz Lajos próbálkozik, de holnap vagy holnapután ő is visszalép, miután nem képes még csak bizalmi férfiakat sem toborozni.

Aggasztó hírek Kossuthról.

Turin, márczius 12. (Saj. tud. táv.) Kossuth állapota változatlan: a betegnek gyenge láza van és nehezen lélegzik.

Turin, márczius 12. (Saj. tud. táv.) Délután öt órakor Bassó orvos jelenti: Kossuth rosszul van.

Hajó összeütközés.

Rotterdam, márczius 12. (Saj. tud. táv.) Linnig és Lincoln gőzösök összeütköztek. Három ember a tengerbe fult, a többi megmentették.

Tallán főispán ünnepeltetése.

Szentes, márczius 12. (Saj. tud. távirata.) Csongrád megye mai rendkívüli közgyűlése alkalmából a törvényhatósági bizottság többsége lelkes ovációban részesíté Tallán Béla főispánt a megjelent Sima durva támadásaival szemben. — A küldöttség szónokának beszédére a főispán kijelentette, hogy örömmel megkíséríti itt főispáni továbbműködését, csak le lehetett ne kívánjanak tőle.

A spanyol kabinet.

Madrid, márczius 12. (Saj. tud. táv.) A miniszterium következőleg alakult meg: Sagasta miniszterelnök, Amos Salvador pénzügy, Aquilera belügyi, Groisard közmunka, Capdebon igazságügyi, Moret külügyi, Lopez Avminguez hadügyminiszter.

KÖZGAZDASÁG.

— Az aradmegyei hitelegylet mint szövetség VI. évi rendes közgyűlését 1894. évi márczius hó 29-én d. e. 11 órakor, az aradcsanádi gazdasági takarékpénztár helyiségében a következő tárgysorozattal tartja meg: 1. az évi üzleteredményről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés tárgyalása, a zárszámadások felülvizsgálása, az évi mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyeresmény hovatfordítása iránt, az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a zárszámadási felmentvény megadása; 2. az igazgatóság megválasztása, 3. a felügyelő bizottság megválasztása, 4. a központi bizalmi férfiak megválasztása; 5. netáni indítványok. Az igazgatóság.

— Tavasz vásár. Az aradi tavaszi vásár forgalma csekély volt. Szokatlanul nagy volt a szarvasmarha és lótelhajtás, de kevés vevő jelentkezett. A belsővásár eredménye kielégítő.

— Az aradi nyerebvásár tegnap ért véget. A budapesti országos vásár miatt vevő csak kevés volt, de annak dacára az árak elég jól tartották magukat. A kínálat rendkívül nagy volt, és ami a fő, minden áru elkelt. Eladott: lóbor 10—11 frtig páronkint, ökröbor csak kevés volt, 14—16 frt párja, bornyubor 7—7.50-ig páronkint, juhbör 3.20—3.80-ig páronkint, nyulbör 22—23 frtig 100 darabonkint. (S.—ss.)

— Heszteni légy. B.-Csabai levelezőnk jelenti: Sajó Károly, a földművelésügyi miniszter által kiküldött rovorszakértő főleg a szarvasi járásban a heszteni legyet konstata. Ennek folytán csak fél termést jósol. Több helyen még alászántani sem lehet.

Mokry szakértő szerint harmincezer hold buzavetés van infioziálva Békésmegyében.

Szészület.

— Márczius 12. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 58.50, kicsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatörzse

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítását. — Budapest, márczius 12. d. u. 5 óra.

Gabona	Állapot	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	szilárd	7.25—7.70
	tiszavidéki	„	7.30—7.70
	pestvidéki	„	7.25—7.70
	fehérmezei	„	7.25—7.70
	bácskai	„	7.35—7.75
észak-magyarországi	„	„	„
Rozs	—	lanyha	5.45—5.70
Árpa	takarmány	osend.	6.—6.40
	égetni való	„	6.65—7.50
	sörfűzdei	„	7.90—9.25
Zab	—	szilárd	6.95—7.40
Tengeri	bánsági	szilárd	„
	másnemű	„	4.75—4.85
Káposzta-repoze	—	lanyha	„
Köles	—	osend.	4.10—4.50
Buza	tavasza 1894	lanyha	7.49—7.50
	junius 1894	„	7.24—7.26
Tengeri	május-junius 1894	szilárd	„
	szept-október 1898	„	4.90—4.92
Zab	Budapest sz. tavasza	szilárd	„
	Budapest sz. őszre	„	6.87—7.—
Káposzta-repoze	—	osend.	12.—12.10

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktörzsdén.

Budapest, 1894. márczius 12.

Magyar aranyjárdék 4%	118.10
Magyar koronajárdék 4%	95.—
Magyar arany 4 1/2%	126.—
Magyar ezüst 4 1/2%	102.25
Magyar keleti vasút 1876.	128.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	152.50
Tizaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírjárdék	98.25
Osztrák járdék ezüst	98.—
Osztrák járdék arany	119.75
Korona járdék	—
1860-ki államsorsjegyek	146.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1029.—
Magyar hitelbank részvény	440.50
Osztrák hitelintézet részvény	367.70

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1898. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felől indul:</i>	<i>Budapest felől érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 8.10
Nagyvárad este 4.35	Nagyvárad este 8.45
Gyorsvonat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.55
Személyvonat d. e. 11.25	Személyvonat d. u. 3.50
Személyvonat este 9.45	Gyorsvonat este 6.57
<i>Erdély felől:</i>	<i>Erdély felől:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Vv. Radna-Lippa r. 7.—
Radna-Lippa d. u. 2.25	Személyvonat d. e. 11.—
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felől:</i>	<i>Temesvár felől:</i>
Személyvonat reggel 6.25	Személyvonat reggel 9.44
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat este 3.45
Személyvonat d. u. 5.58	Személyvonat este 10.55
<i>Szeged felől:</i>	<i>Szeged felől:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Vegyesvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 7.05
Vegyesvonat d. u. 4.25	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncz felől:</i>	<i>Gurahoncz felől:</i>
Személyvonat reggel 6.30	Személyvonat reggel 8.08
Személyvonat d. u. 5.15	Személyvonat este 6.52

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. K. (Arad) Nem ön az egyedüli, kinek „Atzél Péter” című vasárnapi versünk a tetszését megnyerte. Azok között sem egyedüli, a kik tudakozódtak nálunk, hogy ki írta azokat a találó sorokat? A kérdezősködő leveleknek egész halmaza fekszik asztalunkon. Nem vagyunk felhatalmazva arra, hogy a szerzőt eláruljuk, annyit azonban megirhatunk, hogy az illető az aradi függetlenség pártjának egyik oszlopos tagja a kinek igen nagy része van abban, hogy Atzél Pétert kandidálták és aradi képviselőnek megválasztották.

B. Gy. (Radna) az ügyet kívánságához képest elintéztük. A lap b. címére megy. Üdvözlét.

A. a. (Kisjenő) Levél ment a kért ügyben.

VIZJELZÉS.

1894. évi márczius hó 12-én reggel 8 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőzén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet °C	Időjárás	Vízállás	
			csztimétr.	csztimétr.
Branyicska	+ 4°	derült	+ 72	—
Soborsin	—	—	—	—
Radna	—	—	—	—
Arad	+ 6°	derült	— 52	—
Makó	+ 9°	derült	+ 84	—
Szeged	+ 5°	derült	+ 236	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi. A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi. Arad, 1894. márczius 12.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Aradvárosi

Evadberlet 149. szám.

színház.

Haviberlet 9. szám.

Kedden, 1894. évi márczius hó 13-án:

CSILLAG TERÉZ asszony a nemzeti színház művésznője vendégfellépésével:

AGGLEGENYEK

Vigjáték 5 felvonásban. Irta: Viktorien Sardou. Fordította: Ambrus Zoltán.

SZEMÉLYEK:

Mortemer	Fenyvessi E.
Nantya	Hunyady J.
Veaucourtois	Rónaszéki.
Clavieres	Balassa J.
Chavenay	Szakács A.
Trocnes	Szendrei M.
Du Bourg	Szebenyi A.
Antoinette	Csillag T.
Clemence	Szilágyi B.
Robecca	Rónaszékiné.
Louise	Károlyi B.
Nina	Kézdy J.

HELYÁRAK:

Nagypáholy, földszinten vagy első emeleten	6 frt — kr
Páholy, földszinten vagy első emeleten	4 frt 50 kr
Páholy, második emeleten	3 frt — kr
Támlásszék, (földszinten) a 0. és első három sorban	1 frt 20 kr
Támlásszék, (földszinten) 4. 5. 6. és 7. sorban	1 frt — kr
Támlásszék, (földszinten) 8, 9, 10, 11. és 12-ik sorban	— frt 80 kr
Második emeleten	— frt 80 kr
Második emeleten 2. és 3. sorban	— frt 60 kr
Második emeleten 4. és 5. sorban	— frt 50 kr
Harmadik emeleten, első sor közepén	— frt 50 kr
Harmadik emeleten, közepén a többi sor oldalt minden sorban	— frt 40 kr
Karzatülés, közepén	— frt 30 kr
Karzatülés, oldalt	— frt 20 kr
Egy szinlap a pénztárnál	— frt 10 kr

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NEVSORA.

— Márczius 12. —

Fehér Kereszt szálloda: Návay István földbirtokos, Földeák.

Három Király szálloda: Knauer József jegyző, Petris. Heiman Józsefné kereskedő neje, Dombiratos. Bartos Vince kereskedő, Budapest.

Vasúti szálloda: Selény György szolgabíró, Kolozsvárott. Báde György borbélysegéd, Zichyfalva.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Csak egy előadás.
Nagy Lajos éttermében

ma kedden, este 8 1/2 órakor

Bodek János tanár
fizikai és villany.

nagy előadása.

Kezdeté 8 1/2 órakor este.

Az előadás közben a katonai zenekar fogja a nagyérdemű közönséget mulattatni.

* Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Minden hasonló készítményekkel szemben, előnyben kell részesíteni ezen labdacsokat. Mentések minden ártalmas anyagtól, a legnagyobb eredménnyel használatnak az altesti szervek betegségeinél, könnyen használatos és vértisztító; egy gyógyszer sem kedvezőbb és amellől ártalmatlanabb a

székrekedések

leküzdésére, mely a legtöbb betegségeknek biztos forrása. Szukrozott alakja miatt még gyermekek is szívesen veszik. Ezen labdacsokat Pitha tanártól igen megtisztelő bizonyítványt nyertek.

Egy doboz, 15 labdacsozt tartalmazó 15 kr., Egy henger, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacsozt tartalmaz, ára 1 frt.

ÓVÁS!

*Neustein-Fele
Gyógyszer*

Minden doboz, amelyen a cég: Gyógyszertár „zum heiligen Leopold“ nem áll és a hátsó oldalán védjegyüket nem hordja, egy hamisítvány, melynek megvételétől a közönség óvatik. Igen figyelni kell, hogy ne egy rossz, semmi eredményt nem bíró, de épenséggel ártalmas készítményt kapjanak. Határozottan kell kérni: Neustein-féle Erzsébet-labdacsokat; ezek a borítékon és használati utasításon az itt látható

aláírással vannak ellátva.

Raktár Bécsben: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Neustein Ph., belváros, Ecke der Planken- und Spiegelgasse.

Kapható:

RING LAJOS

„Angyalhoz“ czimzett gyógyszertárban Aradon, Asztalos Sándor-utca 1-ső szám.

980 9-12

Gyors és biztos segítség gyomor bajok és azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

147. 2-12.

ÉLETBALZSAM dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatósabb gyógyfüvekből a leg gondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok: gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbőgés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. — Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalsam egy bebizonyult, megbízható háziszserévé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állanak.**

Óvás! Hamisítások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetek, — hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített »Dr. Rosa-féle életbalsam« minden üvegcséje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain »Dr. ROSA életbalsama „fekete sashoz“ czimzett gyógyszertárból, FRAGNER B. Prága, 205—III.« magyar, német, cseh és francia nyelven olvasható, széles feleln pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. Rosa életbalsama valódián kapható csak a készítő

FRAGNER B.

főraktárban gyógyszertár a „fekete sashoz“ Prágában, 205—III. és Budapesten: Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz., Budai Emil ur városi gyógyszertárban a város-ház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárban van raktár ezen életbalsamból.

Ugyanott kapható: „prágai általános házikenöcs“,

több ezer hálanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvárnál, körömgöyknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s a hol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiéretti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 30 kros szelenczékben.

Óvás! Miután a prágai általános házikenöcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, — melyen az ide nyomott védjegy lát-

ható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM, a legbebizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. — **Egy üveg ára 1 frt.**

Kapható: Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában:

RING LAJOS,

„Angyalhoz“ czimzett gyógyszertárban, Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz.

Olesó pénzt

szerzek földbirtokra és városi lakházakra, amely visszafizethető

1-50 év alatt.

Rosenzweig Ödön

Budapest, Nefelejts-utca 7. szám.
312 5-5

M. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

4314/I. sz.

136. 1-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Arad állomásán levő pályavendéglő bérletére czennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik.

A bérlet 1894. évi május hó 1-vel kezdődik és tart ezen naptól számított három éven át, vagyis 1897. évi április hó 30-áig.

A bérleti feltételek a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában, a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételezzük, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel és a borítékon »Ajánlat az aradi pályavendéglő bérletére« felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve folyó évi április hó 1-én, déli 12 óráig az alóli üzletvezetőség I. osztályánál nyújtandók be.

Bánompénz fejében 400, azaz négyszáz o. é. forint készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb folyó évi márcz. hó 31-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtő pénztáránál Aradon leteendő.

Ezen feltételektől eltérő, avagy nem a kitűzött határidőre beérkező ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Arad, 1894. évi február hó.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

A Bories-féle uradalmak igazgatóságának Eckendorfban (Észak-Németország) tulajdonára jöven, hogy eckendorfi répamag több helyről mint eredeti vagy javított ajánlatik. Kötelességének tartja tehát nevezett igazgatóság a **gazdaközön-ség érdekében** köztudomásra hozni, hogy

309 3-7

eredeti eckendorfi takarmányrépa-mag valódi minőségben Ausztria-Magyarországban csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

Budapesten

kapható, amennyiben az eckendorfi uradalmak mint ez évben, úgy 1898. évig csak egyedül ezen cégnek fognak répamagot szállítani, mely cég az erre vonatkozó árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve megküldi.